

ZARZĄDZENIE NR 1449 A/ 2024 BURMISTRZA DZIERZGONIA

z dnia 11 stycznia 2024 r.

w sprawie wprowadzenia procedur zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miejskim w Dzierzgoniu

Na podstawie art. 68 ust. 2 pkt. 7 art. 69 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, 1273, 1407, 1429, 1641, 1693, 1872) oraz art. 33 ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, 721) oraz zarządzeniem nr. 245/2012 Burmistrza Dzierzgonia z dnia 15 marca 2012 w sprawie ustalenia regulaminu kontroli zarządczej. W celu zapewnienia realizacji celów i zadań gminy w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy zarządzam, co następuje: Niniejsza procedura Zarządzania ryzykiem jest narzędziem umożliwiającym efektywne zarządzanie ryzykiem przez Burmistrza, a dla pracowników Urzędu wytycznymi w zakresie postępowania podczas identyfikacji, analizy ryzyka oraz podejmowania działań zaradczych.

§ 1. Użyte w niniejszej procedurze pojęcia mają następujące znaczenie:

- Burmistrz – Burmistrz Dzierzgonia;
- Urząd – Urząd Miasta Dzierzgoń ;
- kierownik komórki organizacyjnej – Kierownik Referatu;
- ryzyko – prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń negatywnych, które mogą mieć wpływ na realizację celów i zadań;
- analiza ryzyka – ocena ryzyka pod kątem wpływu na realizację celu/ zadania oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka;
- akceptowany poziom ryzyka- wielkość ryzyka oraz jego skutki jakie Urząd jest w stanie zaakceptować; - czynniki ryzyka- działania, wydarzenia wewnętrzne i zewnętrzne, które mogą zagrażać realizacji celów i zadań; - identyfikacja ryzyka – przypisanie poszczególnych rodzajów czynników ryzyka do realizowanych celów i zadań;
- mechanizmy kontrolne – zasady określone przez przepisy prawa, uregulowania wewnętrzne, które ograniczają wystąpienie ryzyka;
- monitorowanie i nadzór – ciągła ocena skuteczności i efektywności wprowadzonych działań, w tym badanie odstępstw i niezwłoczne reagowanie na nie;

§ 2. 1. Zarządzanie ryzykiem polega na podejmowaniu działań zmierzających do obniżenia danego poziomu ryzyka do poziomu ryzyka akceptowanego. Zarządzanie ryzykiem jest procesem realizowanym przez wszystkich pracowników Urzędu i obejmuje identyfikację ryzyka, analizę ryzyka oraz monitorowanie.

2. Zarządzanie ryzykiem ma na celu:

- usprawnienie efektywności zarządzania Urzędem;
- skuteczne zarządzanie projektami zapewniające realizację zadań i osiągnięcie wyznaczonych celów;
- wdrażanie mechanizmów kontrolnych proporcjonalnie do ryzyka;
- zapewnienie kierownictwu Urzędu wczesnej informacji o zagrożeniach mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań.

3. Proces zarządzania ryzykiem obejmuje:

- identyfikację ryzyka;
- analizę ryzyka i podejmowanie działań zaradczych;
- monitorowanie procesu zarządzania ryzykiem i dokonywanie zmian.

4. Koordynatorem procesu zarządzania ryzykiem w Urzędzie jest Zespół do spraw zarządzania ryzykiem powołany przez Burmistrza Dzierzgonia.

5. Zadania zespołu:

- określa główne cele i zadania do realizacji w danym roku zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr do niniejszej procedury, który przedkłada do akceptacji Burmistrzowi Dzierzgonia do 31 stycznia roku bieżącego;
- monitoruje ryzyka o największym wpływie i prawdopodobieństwie wystąpienia oraz podejmuje działania zmierzające do ich ograniczenia;
- podejmuje działania celem zwiększenia świadomości pracowników zakresie funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem;
- informuje Burmistrza Dzierzgonia o najważniejszych ryzykach i działaniach podejmowanych w celu zminimalizowania oddziaływania ryzyka; -sporządza „Rejestr ryzyk” zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr do niniejszej procedury, który przedkłada Burmistrzowi Dzierzgonia do 31 stycznia roku bieżącego. W rejestrze tym zespół umieszcza wszystkie ryzyka przekraczające akceptowany poziom ryzyka;
- podejmuje decyzje o umieszczeniu nowego ryzyka w „Rejestrze ryzyk”;
- przekazuje Burmistrzowi Dzierzgonia do końca kwietnia roku bieżącego informację dotyczącą zarządzania ryzykiem za poprzedni rok oraz wyniki z przeprowadzonej corocznej samooceny.

§ 3. Identyfikacja ryzyka przeprowadzana jest systematycznie nie rzadziej niż raz do roku. W odniesieniu do realizowanych poszczególnych celów i zadań, identyfikacja ryzyka uwzględnia zagrożenia związane ze środowiskiem wewnętrznym i zewnętrznym. W przypadku istotnej zmiany warunków funkcjonowania Urzędu, identyfikacja ryzyka jest ponawiana. Otwarty katalog ryzyk zawiera załącznik nr 1 do niniejszej procedury.

§ 4. 1. Każde zidentyfikowane ryzyko poddane jest ocenie. Ocena zidentyfikowanego ryzyka polega na określeniu:

- prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka;
- wpływu wystąpienia danego ryzyka.

2. Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka polega na określeniu przewidywanej częstotliwości wystąpienia zdarzenia w ciągu roku. Oceniając prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka należy brać pod uwagę istniejące mechanizmy kontrolne, ich skuteczność oraz zakres wdrożenia. Do określenia prawdopodobieństwa ryzyka stosowany jest opis jakościowy przy zastosowaniu skali ocen: mało prawdopodobne, prawdopodobne, bardzo prawdopodobne, prawie pewne.

3. Określenie wpływu ryzyka polega na określeniu przewidywanych skutków jakie będą miały wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań. Oceniając wpływ danego ryzyka należy brać pod uwagę skutki finansowe oraz skutki niefinansowe takie jak: utrata reputacji, konsekwencje prawne w tym karno-skarbowe, opóźnienia, obniżenie jakości świadczonych usług. Do określenia wpływu stosowany jest opis jakościowy przy zastosowaniu skali ocen: mały, średni, poważny, katastrofalny.

4. Do określenia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka i wpływu ryzyka należy stosować zasady określone w załączniku nr 4 do niniejszej procedury.

§ 5. 1. W oparciu o przeprowadzoną ocenę prawdopodobieństwa i wpływu danego ryzyka ustalany zostaje poziom istotności. Istotność danego ryzyka uzyskujemy mnożąc ocenę prawdopodobieństwa i wpływu danego ryzyka.

2. Ustalono zostały trzy poziomy istotności ryzyka: Ryzyko niskie – ryzyko akceptowane, ale należy je monitorować i w miarę potrzeby sprawdzać, czy ryzyko jest prawidłowo kontrolowane. Ryzyko średnie – wymaga rozważenia wdrożenia działań zaradczych. Może zostać zaakceptowane, gdy koszty wdrożenia działań zaradczych zapobiegania ryzyku mogą być zbyt wysokie, wymaga ciągłego monitorowania. Ryzyko wysokie – wymaga wprowadzenia działań zaradczych, w tym modyfikacji, uzupełnienia mechanizmów kontrolnych, które ograniczą prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka, podlega ciągłemu monitorowaniu i nie powinno być tolerowane.

§ 6. W Urzędzie zostały przyjęte następujące sposoby postępowania z ryzykiem: Transfer – przeniesienie ryzyka na inną instytucję np. ubezpieczenie; Tolerowanie – w przypadku istnienia określonych trudności w przeciwdziałaniu ryzykom, gdy koszt skutecznych przeciwdziałań mogłyby przekroczyć przewidywane korzyści; Przeciwdziałanie – podjęte działania pozwalają na ograniczenie poziomu ryzyka do akceptowanego poprzez wzmocniony system kontroli wewnętrznej (nadzór, procedury, instrukcje); Przesunięcie w czasie – zawieszenie działań, które powodują zbyt duże ryzyko.

§ 7. 1. Identyfikację i ocenę ryzyka z określeniem metod przeciwdziałania przeprowadzają kierownicy komórek organizacyjnych wypełniając „Arkusz identyfikacji, oceny i przeciwdziałania ryzyku”, zwany dalej arkuszem, według wzoru zamieszczonego w załączniku nr do niniejszej procedury.

2. W arkuszu odnotowaniu podlegają wszystkie zidentyfikowane ryzyka.

3. Dla ryzyk przekraczających poziom akceptowany tj. ryzyko średnie i wysokie należy podać planowaną metodę ograniczenia ich do poziomu ryzyka akceptowanego.

4. Identyfikację i ocenę ryzyka z określeniem metod przeciwdziałania na dany rok, kierownicy komórek organizacyjnych dokonują w terminie do 10 stycznia bieżącego roku.

5. Sporządzone arkusze przedkładane są Zespołowi do 15 stycznia roku bieżącego.

6. Każdy pracownik Urzędu w przypadku pojawienia się ryzyka przekraczającego poziom akceptowany, zobowiązany jest niezwłocznie zgłosić to swojemu bezpośredniemu przełożonemu, który jest odpowiedzialny za realizację zadań przez komórkę organizacyjną.

7. Obowiązkiem kierowników komórek organizacyjnych jest monitorowanie i okresowy przegląd ryzyk zagrażających w wykonywaniu podstawowych celów i zadań.

§ 8. 1. W Urzędzie monitorowanie zarządzania ryzykiem jest procesem ciągłym. Realizowane jest w każdym obszarze działalności Urzędu w ramach sprawowanej kontroli zarządczej.

2. Systematyczną ocenę kontroli zarządczej, w tym ocenę adekwatności, skuteczności i efektywności mechanizmów kontrolnych prowadzi audytor wewnętrzny. Dzieli się swoją wiedzą i doświadczeniem podczas przeprowadzanego w Urzędzie procesu identyfikacji i szacowania ryzyka.

Burmistrz Dzierzgonia

Jolanta Szewczun

Przykładowe kategorie ryzyka

Poniższa tabela przedstawia przykładowe kategorie ryzyka wraz z przykładami jego możliwych przyczyn oraz skutków. Tabela nie określa zamkniętego katalogu ryzyka

Ryzyko zewnętrzne – nie znajdujące się w całości pod kontrolą jednostki. Można podjąć pewne działania mające na celu zmniejszenie ryzyka.	
Spoleczno- kulturowe	Zmiany demograficzne determinujące popyt na świadczone usługi- zmiana oczekiwań mieszkańców.
Legislacyjne	Częste zmiany przepisów prawnych, niejednolite orzecznictwo, poziom skomplikowania przepisów.
Ekonomiczne	Stopy procentowe, kursy walut, inflacja, bezrobocie.
Ryzyko wewnętrzne - znajdujące się pod całkowitą kontrolą jednostki – należy podejmować działania mające na celu zminimalizowanie skutków działania ryzyka	
Budżetowe	Związane z planowaniem dochodów i wydatków, dostępnością środków publicznych na rachunku, dokonywaniem wydatków, pobieraniem dochodów.
Inwestycyjne	Podejmowanie optymalnych decyzji inwestycyjnych/hierarchizacja projektów rywalizujących o środki.
Zamówień publicznych i zlecenia zadań publicznych	Związane z podejmowaniem decyzji oraz udzielaniem zamówień publicznych lub zlecaniem zadań publicznych innym podmiotom np. ryzyko naruszenia zasad, form lub trybu ustawy Prawo zamówień publicznych, ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
Bezpieczeństwa	Aktywów materialnych, informacji pracowników, ubezpieczenie mienia, zabezpieczenie na okoliczność pożaru, kradzieży mienia, warunków pracy oraz wypadków przy pracy.
Zasobów finansowych	Niedostateczne fundusze, niewłaściwe zarządzanie budżetem, nadużycia finansowe.
Zasobów ludzkich	Związane z kompetencjami, liczebnością pracowników, szkoleniami, wprowadzenie nowych zadań bez zabezpieczenia kadrowego, rotacja pracowników, wydajność, umiejętności radzenia z realizacją celów i zadań.
Zasobów informatycznych	Związane z używanymi w Urzędzie systemami i programami informatycznymi, ochroną danych w sieci np. ryzyko awarii systemów, dostępu do danych przez nieuprawnione osoby, niekontrolowanej modyfikacji danych .
Organizacyjne	Związane ze strukturą organizacyjną, organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień np.ryzyko nieprecyzyjnie określonych zakresów obowiązków, nieodpowiedniej struktury organizacyjnej, nieprawidłowo wydanej decyzji, braku zapewnienia terminowego ogłaszania aktów normatywnych, w tym przepisów prawa miejscowego
Kontroli	Związane z funkcjonowaniem systemu kontroli zarządczej np. ryzyko niedostatecznej kontroli, nieskutecznych mechanizmów kontrolnych
Informacji	Związane z jakością informacji na podstawie, których podejmowane są decyzje np. ryzyko braku lub niedostatecznej komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej
Wizerunku	Związane z wizerunkiem Urzędu np. ryzyko negatywnych opinii

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Nr 1449 A/ 2024

Burmistrza Dzierzgonia

z dnia 11 stycznia 2024 r.

Rejestr ryzyk narok

L.p.	Zadanie	Ryzyko	Kategoria ryzyka	Planowana metoda przeciwdziałania	Termin wykonania Osoba odpowiedzialna
1	2	3	4	5	6

Arkusz identyfikacji, oceny i przeciwdziałania ryzyku

Nazwa komórki organizacyjnej

L.p.	Zadanie	Ryzyko z podaniem kategorii	Wpływ (wg skali punktowej)	Prawdopodobieństwo (wg skali punktowej)	Istotność	Planowana metoda przeciwdziałania	Termin wykonania/osoba odpowiedzialna
1	2	3	4	5	6	7	8

Zasady wypełniania arkusza

1. numer kolejny zadania
2. nazwa zadania
3. wskazanie kategorii ryzyka wraz z jego krótkim opisem np. ryzyko finansowe związane z podejmowaniem decyzji oraz udzielaniem zamówień publicznych
4. ocena wpływu przy pomocy skali punktowej : 1- mały; 2- średni; 3- poważny; 4- katastrofalny;
5. ocena prawdopodobieństwa przy pomocy skali punktowej : 1-mało prawdopodobne; 2-prawdopodobne; 3-bardzo prawdopodobne;4-prawie pewne
6. poziom istotności ryzyka wynikający z przyznanych ocen prawdopodobieństwa i wpływu (iloczyn wpływu i prawdopodobieństwa)
7. wskazanie planowanej metody przeciwdziałania

Data sporządzenia

Podpis kierownika komórki organizacyjnej

Załącznik Nr 4 do zarządzenia Nr 1449 A/ 2024

Burmistrza Dzierzgonia

z dnia 11 stycznia 2024 r.

Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka

Prawdopodobieństwo	Przesłanki
Mało prawdopodobne 1- punkt	Istnieją uzasadnione powody by, sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem nie zdarzy się w ciągu roku lub zdarzy się raz w roku
Prawdopodobne 2 - punkty	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się w ciągu roku
Bardzo prawdopodobne 3 - punkty	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku
Prawie pewne 4 - punkty	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku

Zasady oceny stopnia wpływu ryzyka

Wpływ	Przesłanki
Mały 1- punkt	Drobne utrudnienia w realizacji zadań, które nie spowodują trwałej szkody i nie wywrą wpływu na skutki finansowe, może spowodować krótkotrwałe zakłócenia w działalności
Średni 2- punkty	Może spowodować niewielkie zakłócenia w realizacji zadań, będzie wymagał pewnego nakładu czasu i zasobów, może mieć wpływ na wynik finansowy, będzie wymagał ujawnienia
Poważny 3- punkty	Może doprowadzić do niezrealizowania zadania, będzie wymagało nakładu, czasu i zasobów, usunięcie skutków będzie trudne, wywrze wpływ na wynik finansowy
Katastrofalny 4-punkty	Niezrealizowanie kluczowych celów, rozwiązanie będzie wymagało dużego nakładu czasu i zasobów, usunięcie skutków będzie trudne lub niemożliwe, wywrze istotny wpływ na wynik finansowy i stanie się wydarzeniem publicznym